

APR 1927

Apr. 2-6098a

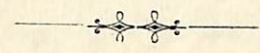
2-6098a

891.99
5-26

ԵՐԻԱՆԴ ԽԱՆԿՈՒՆԻ

304
NOV 2011

Ո Վ Ս Ա Ն Ն Ա

ԳՐԲՈՅԿ I

(Ապրումներ)

ԿՈՅ. № 20668

Ս. ԷԶՄԻԱԾԻՆ

Ելեքարաշարժ Տպարան Մայր Աթոռոյ.
1915

24 JUN 2013

41850

TROS VON

У С С С Р

ԳՐԳՈՅԿՍ ՆԻՐՈՒՄ ԵՄ

ՏԻՐՈՒՀԻ ԱՍՏՂԻԿ

ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ

ՎԱՂԱՄԵՌ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

ՀԵՂԻՆԱԿ.

39771-63

X

5

Դ Է Պ Ի Վ Ե Ր

Ու միշտ զէպի վեր ձգտում է հոգիս,
Դէպի եթերը, վսեմ ու անհուն,
Դէպի ամպերը՝ կապուտակ երկինք,
Ամեն ինչ սիրուն, շողուն, հրմայուն:

Վերևում կուգեմ գրկել աստղերը,
Գրկել ամպերը, արև ու լուսին.
Գերեւել բնութեան տարրերով փայլուն,
Թողէք թռչեմ ես եթերը սիրուն:

Այնտեղ ապրում է առաքինութիւն,
Այնտեղ է ձգտում միտքս աննկուն,
Ներքևում կեղծիք չարաննզութիւն,
Ամենուրեք սին փառամոլութիւն:

Այնտեղ կբանամ կուրծքս վիրաւոր,
Ցաւ ու հառաչանք ժահրոտ աշխարհի,
Այնտեղ չեմ լինիլ տխուր, վշտալի,
Ինձ հետ կլինին շողերը լուսնի:

Դ ՈՒ Գ Ն Ա Ց Ի Ր .

Դու գնացիր... ինձ թողեցիր,
Մուրը, տխուր վշտալի,
Արտասուքի աղբիւր բացիր,
Ո՛վ իմ ընկեր անձկալի:

Դու գնացիր, ինձ տեցիր
Կրճքիդ վարդը փարելի,
Կրճքիդ վարդը, մխ իմ դարդը
Կըխոցոտի իմ հոգին:

Ու էն վարդը, թոռմած, թօշնած,
Զրկւած սիրուն քո կրճքից
Մըմունջ, արտունջ կերպէ հիմի
Կկենայ միշտ աղօթքի:

Գերեզմանդ այցելեցի
Ո՛վ իմ ընկեր սիրելի,
Արտասուքով քեզ պատմեցի,
Դու լսեցիր դառնալի:

Գերեզմանից դու ձայնեցիր,
«Պահիր վարդս քո կրճքին,
Պահիր վարդս և իմ դարդս,
էլ անզօր է իմ հոգին»:

Արտասուքով դու թրջեցիր
Մահիճդ այն թախծալի,
Ու սգացիր շատ ողբացիր,
Բայց լոցեր դու կրկին:

ԿՈՒՋԷՒ ԼԻՆԵԼ

Կուզէի լինել ես հեքը սրտիդ
Որ միշտ անբաժան քեզ հետ լինէի,
Կուզէի լինել խոհերը մտքիդ
Քեզ հետ ապրէի, կրկին խորհէի:

Գիշերւայ պահի, էն վեհ ժամերին,
Յիշում ես ընկեր դու մեր անուրջներ,
էն քաղցր անուշ վառ արշալոյսին
Յիշում ես անցած դարձած ըոպէներ:

Յիշում ես թէ մենք ինչպիսի սիրով,
Գուռում, գրկուում էինք կարօտով,
Անցան էն օրեր, աւանդ էն ժամեր,
Անցան ու դարձան այժմ երազներ:

Ու էն երազներ թարմ ու թրթուռն,
Առկայծում են դեռ սրախ խորքերում,
Ու դեռ շատ երկար ո՛վ անգին ընկեր,
Կըմնան նրանք թարմ ու անսուտեր:

Ճ Ռ Ղ Ո Ք

Ազատ համարձակ ապրել կուզէի
Որպէս շուշանը լայն դաշտում բուսած,
Ու այս շղթաներ փշրել կուզէի,
Կրծքիդ հանգչէի՝ քո սիրով տարւած:

Ի՞նչու մեզ բախտը զրկեց հմայքից,
Ճակատագիրը բաժանեց մեզի,
Ձէ՞ որ երկուսըս դեռ սիրող սրտեր,
Ապրել կուզէինք տանջանքից հեռի:

Ի՞նչու մեզ կեանքը տանջանք պարգևեց,
Առանց վայելքի, միմեանցից հեռի,
Ի՞նչու մեզ բազդը այսպէս կաշկանդեց,
Մթթէ վայելքի չէինք արժանի:

Բողո՞ք ու անէծք անդուժ բնութեան,
Դէպի անիմաստ կեանքի օրէնքներ.
Բողոք հուր ու սուր խղճուկ մարդկու-
թեան
Թէ չխորտակեն անմիտ օրէնքներ:

Ո Ր Բ Ի Կ Ի Ն

Ու բարեներ տխուր խոհեր
Կուղարկեմ իմ բալիկին,
Որ նա ապրի, շուտ մեծանայ
Ու գայ մօտ իր հայրիկի:

Ա՛խ, էն Աստուած վատ բան արաւ,
Խլեց նրա մայրիկին,
Առանց նրա շատ տխուր է
Արև օրը Ռաֆիկի:

Մի տխրիր իմ սիրուն բալաս,
Դու չես նման որբիկի,
Քո մայրիկի վերջին հառաչք
Միշտ կան վերև քո գլխին:

Ու էն հառաչք, մրմունջք աղօթք,
Որք կան վերև քո գլխին,
Կլինին պահակ մանուկ սրտիդ,
Կբուրեն քո չորս դին:

ՉԱՏԿԱԿԱՆ ՆԻԷՐ օր. Ս -ին

Ու էս Չատկի վառ օրերին,
Միայն այս եմ նւիրում,
Մի փունջ մտքեր. անկեղծ խօսքեր
Ահա ինչ եմ քեզ ձօնում:

Կմաղթեմ քեզ այս սուրբ Չատկին
Երկար կեանք մի բուրաւէտ,
Որ դու ապրես, ծլես, ծաղկես,
Լինիս մարգ մի պտղաւէտ:

Մաղթում եմ քեզ որ դու ապրես,
Ապրես, տեսնես լաւ օրեր,
Երջանկութիւն ու իմ սէրը
Թող լինի քեզ միշտ ընկեր:

Նպատակդ վեհ ու սիրուն
Բոյգ նազան ու չինար,
Կեցցես դու միշտ անգին ընկեր,
Կեցցես, կեցցես յաւիտեան:

Գ Ա Ր Ո Ւ Ն Ք Ի Ն

Եկաւ դարուն, սիրուն գարուն,
Բացւեց վարդը մայիսի,
Բացւեց բուրեց իր չորս բուրբ
Անուշ հոտը վառ ծաղկի:

Սոխակն իր խոր քնից զարթեց
Քաղցր երգեց մեղեդին,
Վարդը իր լայն թևեր բացեց
Իր գիրկն առաւ Սոխակին:

Ու շատ երկար գրկախառնած,
Սոխակն ու Վարդ միասին,
Երգում էին ուրախ, զամրթ,
Երգում, ցնծում բերկրալի:

Բայց հեռու չէր ձմեռ դաժան,
Եկաւ տարաւ վարդենին,
Ու Սոխակի խօսուն լեզւին
Իրեց կոփած բանալին:

ԳՈՒՆ ԽԱՆԳԱՐՈՂԻՆ

Գիշերուայ պահին, էս ուշ գիշերին
 Քեզ եմ միշտ յիշում, իմ անգին ընկեր.
 Ի՞նչու ինձ դու գեթ այս ուշ գիշերին
 Հանգիստ չտւիր-իմ յոգնած կրծքին:

Նա բաբախում է ու զեռ կըծկըւում,
 Անխաբախտ սիրոյ համբոյրից արբած,
 Նա զեռ չի դազդել. նա զեռ պիտ ապրի,
 Որքան էլ լինի հեռու՝ բաժանւած:

Անդադրում ու լուռ միշտ քեզնով տարւած,
 Ես սպասում եմ զարնան գալուստին,
 Ես հաւատում եմ կենսաբեր ժամին,
 Նա զեռ պիտի գայ ու զեռ չէ մարած:

Թէ մի սոսկ հայեացք, հիվ իմ ղիցունի,
 Կամ մի լուռ նայւածք քաղէի քեզնից,
 Նա կմարէր իմ հրդեհն ամենի,
 Նա կմարէր իմ ծարաւ ու կսկիծ:

ԽՈՐՏԱԿԻԱԾ ՄԷՐ

Քարունն էլ եկաւ. սիրտս լալագին
 Դեռ էլի տխուր կերպէ մեղեդին,
 Ծաղկունքն էլ բացւան հաւքերը կրկին,
 Եկան մեր աշխարհ՝ երգով թնդալի:

Ծաղկունք ու հաւքեր չեն մխիթարի,
 Դարդից ծով դառած սիրտս տխրալի.
 Վարդեր ու դաշատեր ինձ չեն գրաւի,
 Բանի որ քեզնից գտնւեմ հեռի:

Լուսին ու աստեղ քամին զովագին,
 Չեն որ պիտ լցնեն անդունդ ամենի,
 Վարդ մարգագետին, արեգ նազերի
 Չեն կարող բուժել վէրքս անոնի:

Ու ոգևորիչ կտրկաչը գետի,
 Ինձ երբէք, երբէք էլ չեն հմայի,
 Շուշան. Մանիշակ Յասմիկ սիրելի.
 Ոչինչ հն ինձի, երբ դու ես հեռի:

Միայն խաւարը տխուր գիշերի
 Երբ չկան արև, աստեղք ու լուսին,
 Երբ դու ու մթին ամպերն ամենի
 Մէկով պատում են երկինք տխրալի:

Օ՛, այն ժամ միայն տխուր մեղեդիս
 Ներդաշնակ ու զիլ ինձ կփայփայի.
 Ու մեր սրտերը տուած ձեռ ձեռի
 Կերթան շատ հեռու հալածուած բախտից՝

Տխուր ու փշուր երգով դառնագին
 Գտնելու իրենց խաչը տանջանքի:

Կ Ա Յ Ծ.

Մոխիրներում թագնուած կայծը,
 Օ՛, կոյս նորէն վառեցիր,
 Դու իմ սրտի անցած սէրը,
 Նորէն ուժգին յարուցիր:

Ուխտել էի ես այդ սէրը,
 Պահել սղմած իմ կրծքում,
 Պահել յաւէտ, պահել անվերջ,
 Մինչև մարէր կեանքս անհետ:

Բայց դու նորից ինձ կեանք տւիր,
 Ինձ ապրեցրիր աշխարհում,
 Ինձ յոյս տւիր, ինձ ոյժ տւիր
 Անյոյս տխուր իմ կեանքում:

Մ Ի Ա Յ Ն Ք Ե Չ Հ Ա Մ Ա Ր

Միրտս տխուր, սիրտս թնդում,
 Բարախում է քեզ համար,
 Ու միալար ապրում է նա,
 Միայն, միայն, քեզ համար:

Դեռ քեզ համար նա շատ կապրի,
 Կասկածում ես, աննման,
 Չէ՞ որ մեր այն խոստովաները
 Պիտի մնան յաւիտեան:

Մենք երկուսս հօ երդւե՛լ ենք
 Գիշերը վառ լուսնի տակ,
 Միրել սրտով անդաւաճան,
 Միրել մինչև յաւիտեան:

Էլ ի՞նչու են կասկածներդ,
 Ո՛վ իմ հրեշտակ պահապան,
 Թէ բաւական չէ խոստումս,
 Կուզես խօսքիս գրաւակման:

Առ գրաւական սիրող սիրտս
 Նւիրում եմ աղաւնիկ,
 Որ էլ երբէք չկասկածի
 Ու չտխրի քո հոգին:

Սիրտս տխուր, սիրտս թնդում,
Բարախում է քեզ համար,
Ու միալար ապրում է նա
Մեանյն, միանյն, քեզ համար:

ՀՐԱԺԵՇՏԻՑ ՅԵՏՈՑ.

Մենակ նստած ու մտախոհ,
Քեզ եմ յիշում վշտահար,
Սիրոյ ժամերն այն վաղանցուկ,
Միտս են գալիս անդադար:

Յիշում եմ ես այն գիշերը,
Երբ մենք մոլար ու տխուր,
Պիտի տայինք վերջին հրաժեշտ,
Անջատւէինք մենք յաւէտ:

Ու խաւարը այն գիշերի
Քեզ բաժանեց ինձանից,
Ու պատկերդ, չքնադ քուրթիկ,
Անհուր այրեց իմ հոգին:

**

Անցնում են օրեր, շատ անձուկ ժամեր,
Անցնում են գնում անդունդն անհետ,
Նրանց հետ տխուր խոհերս անվերջ,
Գալիս են քեզ մօտ բերելու բարև:

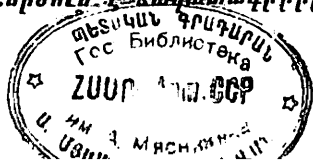
Ու միշտ այն վայրը, որտեղ դու ապրես,
Որտեղ դու կոխես հողը մայր երկրի,
Ես կըկոչեմ այն վայր պաշտամունքի,
Իսկ քեզ սիրելի, մի վեհ դիցուհի:

39771-63

Կ Ո Յ Ս Ի Ս Է Ր

Գըլգըլալէն ջուրն է հոսում էս սարից
Տեսէք, ո՛վ է գալիս հեռու էս տեղից,
Ուսին սափոր, ձեռքին բռնած, մի փնջիկ,
Կոյսն է գալիս, հեռու, հեռու էս տեղից:

Նա գալիս է տխուր, տրտում մոլորւած,
Սիրած եարի անոյշ բոյրից արբեցած,
Նա գալիս է, յետ է նայում վրդովւած,
Անիծում է ճեղքատագրիւրը հալածւած:

Նա շատ հեռու թողեց հարի անուշ սէր,
 Զահիլ տղի անյոյս տխուր սիրտը բեկ.
 Նա գալիս էր, նա տենչում էր կրկին սէր,
 Այդ բոլորից շատ հեռու էր կոյսը հէզ:

ԿԵԱՆՔԻ ՄՏՐՈՒԿ

Կեանքը մի երազ՝ մենք նրա ստրուկ,
 Գնում ենք՝ լսում նրա հրաման,
 Ու որպէս անզօր դասալիք զինուոր,
 Պատրաստ ենք ընկնել նրա ոտքի տակ:

Բայց նա անողոր ու բիրտ դատաւոր,
 Զի լսում լնցք, հառաչանքդ մարդ,
 Անթարթ աչքերը զէպի քեզ դարձած,
 Հեզնում, ծաղրում է քո նպատակ:

ԱՆԱՊԱՏՈՒՄ

Տխուր է շուրջս, տխուր, ամայի,
 Որպէս անապատ մեծ Արաբիայի,
 Ուր չկայ անգամ նշույլ կեանքի,
 Ուր կամքս է մեռած, հոգիս թախծալի:

Շրջում եմ տխուր այդ անապատում,
 Անցնում ու տարւում անցեալ, յուշերով
 Ներկաս դառնում է տխուր վշտալի,
 Ապագաս հեռու, անշուքարելի:

Ո՛րքան սիրուն էր անցեալը կրկին,
 Որքան քաղցր էր այն կեանքը, Տէր իմ,
 Ի՞նչու զրկեցիր այդ փտօքից փայլուն,
 Ի՞նչու լալսպին թողիր ինձ բնութիւն:

Բայց այն մեծ յոյսը, որ է իմ հաւատ,
 Միշտ կայ կենդանի իմ աչքի առաջ,
 Նա ամեն ժամին անբաժան ինձնից,
 Լոյսի վեհ ջահով կզծէ ուղիս:

Նա է ապրեցնում ինձ անապատում,
 Նա է շունչ տալիս անշունչ դեակին.
 Նա ղեկավարում է մարդկանց այս կեանքում,
 Ո՛վ յոյս, քեզ ենք, քեզ ապաւինում:

* * *

Էս աշխարհի բարիք ասած
 Բանը երբէք չտեսայ.
 Չորս դիս ցաւ վիշտ ու տխրութիւն,
 Անա ինչեր ես տեսայ:

Կարծես Աստուած անբաւական,
 Ու միշտ դժգոհ ինձանից,
 Վշտոտ օրեր ցաւոտ օրեր,
 Չի խնայում ինձանից:

Ու զալիս են էս բոլորը
 Շարան—շարան թանձրալի.
 Ու պատում են տխուր հոգիս,
 Խորթացնում ինձ աշխարհից:

Ես աշխարհի խորթ զաւակն եմ,
 Ես փայ չունեմ այստեղից,
 Եկէք օրեր, վշտոտ օրեր,
 Ցաւեր բերէք բոլորից:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0336089

91850

Շուտով լոյս կտեսնի հայն հեղինակի
«Ն Ր Ս. Մ Ա. Հ Ը» վեպիկը.

Վաճառած գրքոյկների ամբողջ արգիւնքը
յատկացրուում է հայ կամաւորների օգտին:

Պահատը Մայր Աթոռի Տպարանում: